საქართველოს მუშათა-წითელარმიელთა საოკუპაციო კომიტეტი № 214 ბარასკევი, აპრილის 6 (19) 1918 წ. № 214

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სახალხო საქმე

მთავარი კომიტეტის ორგანო

ბათომის შესახებ ოფიციალური ცნობა არ მოსულა.—სტამბულის ცნობებით ბათომის აღების დროს ოსმალოებმა დაატყვევეს 600 ოფიცერი, 2000 ჯარისკაცი და ცისის კომენდანტი; 150 ზარბაზანი ხელში ჩაიგდეს.—ახალქალაქსა და მის მიდამოებში ბრძოლაა.

ფასი: ერთეული ნომერი ტერიტორიული ტერმინით ბრძანებული 50 კაპ., უკანასკნელზე—30 კაპ., ყოველ-ერ-ერ-ერ

ᲔᲠᲝᲕᲜᲣᲚᲘ ᲑᲘᲑᲚᲘᲝᲗᲔᲙᲐ

მდეგო ძალებისა არამც თუ საჭიროა ჩვენთვის, არამედ საგალდებულოც. ეროფერის გაკეთება არ შეიძლება ბრძოლა, მით უფრო ომის წარმოება. ფორმალურად ამიერკავკასია საზოგადოდ და კერძოდ საქართველო რუ ეთის განუყოფელი ნაწილს შეადგენს. მაგრამ ამ ფორმალურ მხარესაც არაკვითარი მნიშვნელობა არ ეკუნიმოდა, ჩვენში რომ არ არსებობდეს ძალიან დიდი და ამასთანავე ერთად დაძლეველი ეროვნული სოციალ-დემოკრატების ნაწილისა, რომელიც თბოულობს, კვლავ რუსეთის საზღვრებში დავარჩეთ და ვუცადოთ მხოლოდ იმ დროს, როდესაც რუსეთშ. ხელსაყრელი პოლიტიკური წესწყობილება დამყარდება.

თუ ეს ასეა, მაშინ ჩვენ არ შეგვიძლია საქართველო რუსეთისაგან გამოუოფილად წარმოვიდგინოთ და დამოუკიდებელი საერთაშორისო პოლიტიკა ვაწარმოოთ. თუ ამასდამუბადავად, ჩვენ მაინც ოსმალეთს ომს ვუცხადებთ, არ ვეყაბულდებით მის მოთხოვნებს და იარაღით ხელში ვიცავთ ამ ადგილებს, რომლებიც რუსეთმა უკვე გადასცა ოსმალეთს, მაშინ ისეთი მდგომარეობა კი არ იქნება, თითქოს ჩვენ დამოუკიდებლად ვიომობთ, არამედ ვ ვემორჩილებით რუსეთს, რომელმაც ჩვენი ინტერესების საწ ნაალდეგო ხანჯალი გადადგა.

რუსეთს რომ ბათომის დაცვა სდომოდა და შესძლებოდა, ოსმალეთს არ გადასცემდა. რუსეთმა არაფერ თუ ჩვენი ქეყენის კეთხეები გადასცა ოსმალეთს. მან ხელი აიღო მთელ უკრაინაზე, რომელსაც უკვე დამოუკიდებლობა გამოაცხადა და აწყარად გერმანიის კოალიციას მიემხრო რუსეთმა გერმანიას დაუთმო ბალტიის მხრის საუკეთესო ადგილები და ისეთი დიდი და აუხახლაურებელი დათმობით იყიდა თავისთვის აშკიდობიანობა და ზავ; იყიდა უფიტეს წილად ალა რუ მოსპეკოის მიწა-წყლის გადაცემით. ეი ამისთანა პირობებში, განუყოფელი ნაწილი რუსეთის სახელმწიფოსი, საქრთველო, როგორც ეს წარმოდგენილი აქვთ განსაკუთრებით რუსეთელ სოციალ-დემოკრატებს, თვით რუსეთის სურვილის წინააღმდეგ, ომს უცხადებს ოსმალეთსა და ოსმალეთთან ერთად ყველა მის მოკავშირეს—გერმანიას, ავსტრია უნგრეთს და ბულგარეთს, რადგანაც ეს ასეა, მდგომარეობაც სწორედ ზუნდა წარმოვიდგინოთ, რათა შეცდომაში არ შეეიყვანოთ, როგორც ჩვენი თავი, ისე ის, ვინც ჩვენ გვეინდობა. მდგომარეობა კი ისეთია, რომ მართალნი არიან მხოლოდ ისინი, რომლებიც ამბობენ, რომ ამ ომს ერთად ე ეთი მიზანია რუსეთის, ასე ეცოდავთ, გადახალისება, რუსეთის გამოფაბალეგა, ოთხა იგი, დღეს იარაღ დაკრილი, კვლავ ფეხზე დადგეს და კვლავ ამოძრავდეს სოციმოდ ინათ წინააღმოეგა ვი.ითანაც უკვე ზავი შეჭარა და მშვიდობიანობა ჩამიგდო. მართალია ისინ, ვინც ამბობს, რომ საქართველოს გამოსვლა ბრძოლის ასპარეზზე მაშინ, როდესაც ის სხვა წოფა, რომელსაც იგი აკუთვნა, ალარ ომობს, ერთგვარ ზვარაკად უნდა გადაიქეცეს, განწირულად, რომელიც თავის თავად იღებენ ეა უთანასწორო ბრძოლაში, მ გრამ ამის ნაცვლად გზას უშუქებს და უნათებს რუსეთს, რომელმც კვლავ ც ყდება, კვლავ დაიწყის ბრძოლას, კვლავ ეხეოქება ვერმანიას და, ალბად, მათის წარმოდგენით, თავის თავსაც გადაარჩენს და საქართველოსაც დაფმრუნებს უკეთესს დღეებს.

მაგრამ ვსთქვათ, ეს ასე არ მოჰბდა, ვსთქვათ რუ ეთი ყრუდ შეჰბედა საქართველოს ამ თავგანწირულებას და ალარ ასტეხა ომი გერმანიასთან, მიუხედავად იმ მშვენიერი მაკალითისა, რომელიც საქართველომ მისცა მას. მაშინ რ.ანარი სუ ითი იზლება ჩვენს თვალწინ. რადგანაც ომი სწარმოებს არა ამიერკავკასიისა და საქართველოს თავი ეუფლ ეს ინტერესთან, თუმცა ბათომის დაკარგვა ნაბეჭიად თავისუფლების დაკარგვას უდრის, ჩვენი და მრცხეა მიჩნეული იქნება. არა როგორც დამარცხება დამოუკიდებელი პოლიტიკური ერთეულისა, არამედ რუსეთს ბელშ ეს ისეი ინ ერთეულია, ოთხმეტაც არ მოიიფერა თავ ვისი თავის გაყიდვა ისეეი, როგორც თვით რუ ეთმა. ამისთვის შეიძლება რუსეთის საზოგადოების ერთი ნაწილის მადლობა მივიღოთ მხოლოდ, სხვა არაფერი. სხვა არავითარი რეალური პოლიტიკური შედეგი ჩვენს ბრძოლა, ჩვენს განწირულებას არ მოჰყვება. ამიტომ პირდაპი ი მიუდგებელია „კავკაზსკოე სლოვოს“ სტატიაში, რომელიც ამბობს, ვეცადოთ ბათომი შეინარჩუნოთ ომ დროშეი, სანამ საოვეთოთო სამშვიდობო კონფერენცია არ მოჰბდებო. ჩვენ უნდა ვეცადოთ ბათომი შეინარჩუნო, ჩვენ უნდა სისხლის ოკანასკნელ წვეთამდე ვიბრძოლოთ ჩვენი სასიცოცხლო ინტერესებისთვის, მაგრამ სამშვიდობო კოფერენციისა ჩვენ არაფერს მოგვეცმს, რადგანაც დღეს ჩვენ ბრძოლაზ გამოვდივარო არა როგორც დამოუკიდებელი სახელმწიფო, არამედ როგორც რუსეთის ნაწილი; რუსეთმა კი ხელშეკრულობით უკვე გადასცა ბათომი ოსმალეთს.

ა ეთი პოლიტიკური მხარე ჩვენი მდგომარეობისა. რანაირია საერთაშორისო მდგომარეობა. საერთაშორისო მდგომარეობა სავ ებით განსაზღვრავა ამ უფ ებრივი მდგომარეობით, რომელშიაც დღეს საქართველო იმყოფება. მას, როგორც პოლიტიკურ სახელმწიფოებრივ ერთეულს არავინა სცნობს. იცნობენ მხოლოდ რუსეთში მოსახლე ქართველებს. ასეთა პირობებში კარ ძოდ ქართველებთან ერთადვე ვერავითარ სახელმწიფოებრივ ერთიანობას ვერ ფლ ბ. სამაგიეროდ შეეძლ

ანთ დაამყარონ ჩვენთან, როგორც ქართველებთან, უარ ყოფილი მტერი განწყობილება ჩვენმა მეზობლებმა ერ.ბმა. ეს კი პოლიტიკურ

ᲔᲠᲘ ᲗᲣ ᲠᲐᲡᲚᲐ

მოხსენება წაკითხული ქართ. სოსტ. საეთნოგრაფიო საზოგადოების მორიგ სხდომაზე 12 მარტს.

თანამედროვეგი ადამიანის აზროვნებაში არც ერთი საკითხის გარშემო არ არსებობს იმდენი ორ აზროვნება, რამდენიც რასსისა და ერის პრობლემების გარშემო. ოროიოდ წლისწინად ჩვენ შემოხვეგა გვქონდა ბერლინის სამეფო ბიბლიოთეკაში ხედ ძალი მასალით გგესარგებლა ამ საკითხების გასაშუქებლად, მაგრამ წ.ნსწარ უნდა განვაცხადოთ, რომ ერთ ა ზროვნება თითქმის არ არსებობს რასსათა ჯერ ნორჩ მოძღვრებაზი. არსებობს მთელი ოგი ბრილიანტი ჰიპოტეზებისა და მთელი ჰიპეიადა მეცნიერული ფანტაზიმაკორიების. პიოლოგიური მეცნიერების ლაბირინთულ სირთულეში აკი იქ თუ შეხვდებით ნათელ გონიერების გზატკეცილებ ბ გამოსულ მკვლევართ, რომელნიც თავიანთ თეორიებს ეწმირიულ მეცნიერებაზე ამყარებენ; ბუნების მეტყველებას იშველიებენ ამ ძნელი და რთული პრობლემის გადაჭრის დროს, მაგრამ სადაც კი მოაზროვნეს მეტაფიზიკური უფსკრულ ზეიეზიგა, ყოველ მკვლევარისა თუ დილეტანტის შეკითხვაზე თუ რა არის რასსა—თვით უზნაესი ემპირიკა გუსტეულ დაქცობილი რჩება. ყოველ შემთხვევაში ჩვენი ნაშრომის უახლოესი მიზანია ამ ფრიად საკრბილოტო პრობლემის აღძვრა ქართულ აზროვნებაში, მით უმეტესს, რომ ამ პრობლემისათვის ჯერ ჩვენზი სათანადო გულისყური არ უთხოვნ ებია. ამ ორმოც და ათ წლის წინად როგორც გერმანიაში ისე საფრანგეთშიც ეს პრობლემა

ᲣᲣᲗᲣᲛᲐᲓᲓᲘᲓᲘᲗᲘᲛᲝ ᲘᲧᲝ. ᲘᲡᲘ ᲠᲝᲛᲐ, ᲠᲝᲪᲐ

ᲒᲠᲐᲜᲘᲜᲝᲛ ᲗᲐᲒᲘᲡᲐ ᲬᲘᲜᲐᲛᲓᲔᲒᲠᲝ ᲛᲐᲨᲘᲜ ᲐᲠᲘᲡ ᲛᲘᲗᲘᲗᲔᲑᲣᲚᲘ ᲡᲐᲛᲘᲡᲘ ᲛᲘᲗᲘᲗᲔᲑᲘᲗ ᲓᲐᲛᲐᲯᲔᲠᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐᲛᲐᲯᲔᲠᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲖᲔᲖᲘᲗ ᲐᲠᲘᲡ ᲛᲘᲗᲘᲗᲔᲑᲣᲚᲘ ᲡᲐᲛᲘᲡᲘ ᲛᲘᲗᲘᲗᲔᲑᲘᲗ ᲓᲐᲛᲐᲯᲔᲠᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲖᲔᲖᲘᲗ ᲐᲠᲘᲡ ᲛᲘᲗᲘᲗᲔᲑᲣᲚᲘ ᲡᲐᲛᲘᲡᲘ

ᲠᲣᲡᲔᲗᲘᲡ ᲓᲔᲛᲝᲙᲠᲐᲢᲘᲐ

საქართველოს ოსეობრა, ამიერკავკასიის მგდომარეობა, ჩვენი პოზიცია დღეს ზუნდ ბ.ირკეკეს. მთელი წლის ბ.ბმაკლობაში ჩვენში ათასგვარი ბ.ბ ი ტრაბალ ბდ, ქვეყანა და ხალხ ს ფინქსად გარდაიქეკ ნ რომელი სახეზე ყველაფერსაც ნახავდით და არაფერ.საც.

ამ ხნის განმავლობაში თითქოს არაფერი გაგვიკეთებია არსებითად, რომ შორმის ხაყოფი გვეფენებოდეს ჩვენს მიზნის, ჩვენს ბრწყმს; სულ ლაპარაკში ვ ვავით, მაგრამ განა ვინმეს იცის ერთი ა ზი ანი ამდენ ლაპარაკის შედეგ? იციან თვით გაბატონებულმა ჯგუფმა ჩვენი ხალხის აზრი და მიმართულება?—რასაკვირველი არა.

დღეს ე თათქოს ის იყო გამორკვეული, რომ ჩვენ თვითმოქმედ ებ ვ ინ ჩენთ თვითგამორკვევის ნიადაგზე, თითქოს ეს შობლიური ორიენტაცია საბ ლოდ ძღვანელო ა ბრი იყო ჯ ეიდ ლ ა ბ ა ნ ა ბ ა ნ ა ბ ა ნ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ომე კეთილი დამოკიდებულება, როდესაც ეს დემოკრატია შემთხვევით შეუჯაგუფებელი ბრბო კი არ არის, რომ დემოკრატიის ნაძირალებად დავსახოთ ან ინა, არამედ დემოკრატიის მოწინააღმ ალები ინარა, რომელნაც 50 მილიონნიან ვლაკოროსისას განაგებენ და რომელთანაც გერმანიამ საზაფო ხელშეკრულება დასდო. ასეთ დემოკრატიასთან შეთანხმება, გაბუღიანებულ ბრბოსთან სუფაროული, ან ხალხისათვის სამშობლოს დავიწყება და ისეთ ორიენტაციის დასახვა, რომელიც ჩვენ დღეს დაგვდგომოდა მხოლოდ — შეიძლება გავამართლოთ მხოლოდ კაკი წერეთლის მსოფლმხედველობით, მაგრამ სალი დემოკრატიზმით, ეროვნულ სოციალიზმით და უმაღლესო პატრიოტიზმით ამას ვერ მოვიფიქრებთ.

ათის საკითხები, რომელნიც თავის თავად ნათელი და აშკარაა. ასეთი ნათელი საკითხი რუსეთის დემოკრატიის სახეობა და მასთან დამოკიდებულობა. რუსეთის ხალხმა თავის თავს ფლობა, ვერ გამოიჩინა ელეფენტარული ეროვნული სიცხოველე. გვიდალატა ჩვენც—ამიერკავკასიელებს და ამ დროს ჩვენში ჩნდებიან ადამიანები, საუბედუროდ გავლენიანნი ჯაუფები, რომელნიც ისევ ოუსეთისაკენ იგეგეაენებენ, როდესაც მთელი ცხოვრება, ყოველი ამბავი და მოვლენა რუსეთიდან გვაშორებს.

ამიერკავკასიის დემოკრატია მოვალეა ბოლო მოუღოს ამ ამკარა ყალბ და მავნებელ მიმართულებას.

თედო ღლონტი.

ნარკვევი.

მენშევიკური გაზეთი „ბობრა" (№ 48) ეხება სახავო დელეგაციის ტრაპეზონიდან დაბრუნებას და აღნიშნავს, რომ დელეგაციის თვალსაჩინი ზავის საკითხში სეიმის გადაწყვეტილებისაგან განსხვავდება, სახელდ[illegible] ამით, რომ მაშინ, როდესაც სეიმმა უფლებელ საქართველოდ სცნო შე არაღიარებული ბრძოლა ოსმალეთთან, ჩვენს სახავო დელეგაციას ნიმნეგ შეეძლოდა მიეჩინა ოსმალეთთან დავის მშვიდობიანად დამთავრება. გაზეთი კითხულობს: დარჩის თუ არა უყურადღებოდ დელეგა-

[illegible] მოსაზრებანი და ამეთ ეაპუს ოდეცა:

„ეარა! ზავი იყო მიზანი ჩვენის საგარეო პოლიტიკისა. იგივე ზავი რჩება მიზნად ჩვენი შეიარაღებულ შებრძოლებისა მტერთან. შეკავცე ზავის ჩამოგდებისათვის დღეს ჩვენი ძმები მსხეკრპლად ეწირებიან ოსმალოს ტყვიას.

ამისათვის, როცა შეიარაღებული ბრძოლა ფრონტზე გამწვავებულ-ბეკმარებულია, ჩვენ არა გვაქვს ეფუფება უსაფლებელეყოთ თუნდ ერთი ისეთი ზახსიც კი, რომელიც სისხლის ღვრის შეწყვეტის მაჩვენებელი იქნება. სეიმი მოვალეა უადრესი ყურადღებით მოისმინოს დელეგაციის მოხსენება, მოვალეა ფრთხილად ასწონოს წონის მისი სამეფეთი და ის მოსაზრებანი, რომელთა ძალით დელეგაციამ ასეთი გადაწყვეტილება მიიღო".

ქართველების დახვრეტა

გუშინ გაზეთებში დაიბეჭდა ცნობა, არმავირში ბოლშევიკებმა დახვრიტეს თხუთმეტი ქართველი, რომლებიც პეტროგრადიდან სამშობლოში ბრუნდებოდნენნი. ჩვენ არ ვიცით ვინ იყვნენ ეს ქართველები, მაგრამ ის კი ყოველივე ეჭვს გარეშეა, ერთად ერთი მათი დანაშაული ისა ყოფილა, რომ ქართველები არიან და პეტროგრადიდან სახლში ბრუნდებოდნენ.

თხუთმეტი ქართველის გაზაში დახვრეტა საუკეთესო დამამტკიცებელი საბუთია იმ ვაკანსალიისა, რომელიც ბოლშევიკების წყალობით მთელს რუსეთში ჰხდება. ეს პროლეტარი ბრძოლა კი არ არის, საშინელი ვნებათაღელვა, რადაც პოლიტიკური სადიზმი, რომელსაც დასასრული ალარ ეჩანს. სისხლში იხრჩობა მთელი რუსეთი, ჰკლავენ და ჰხოცავენ უკვე ანა თავის პოლიტიკურ მოპაძოვაპირეებს, არამედ ყველას, გზად მამავალ მშვიდობიან ცხოვრებლებსაც. თხუთმეტი ქართველის, სამშობლოში მომავალი თხუთმეტი ქართველის დახვრეტა ისეთი ავაზაკობაა, რომლის მეგავსიც ბხოლოდ ველურებისა და ყაჩაღების სახელწოდეაში შეიძლება ფიგურირებდეს ეს ამ ისეთის სახელმწიფოში, რომელსაც პრეტენზიები აქვს თავის თავს „სოციალისტური" სახელმწიფო უწოდოს.

თხუთმეტი ქართველია დახვრეტილი არმავირში (ხვთავ შორის იმის მომაწყვეტელელ

, თუ რანაირის სიმბოლოტეა ანის ეკიდეხთილი იქ მიმგმეელი ველ[illegible]ა ბრბო ქართველებისაგან. არმავირის ამბები უტაუფარი რიმეში ფნდა იყოს ითმა, თუ რის მოგაწყვეტელი იქნება ჩვენში ბოლშეკიკების გაბატონებაზ: ეს იქნება ქართველი საკვალიანა, დღეს ხსწყალი სიხლოით დამთავრილი ველ[illegible]ა ბრბისა.

მოუხვენარი.

ᲣᲛᲐᲙᲘᲗᲮᲘᲐ ᲕᲗᲮᲝᲕᲠᲣᲚᲐᲡ

ერთი მეორეზე უცნაური და ერთი მეორის საწინააღმდეგო ზმენი ფენეს ფიცელ ხალხში. საიდანღაცა ჩნდებიან მოწყენი ბათონიდ[illegible] ეკანა[illegible] ბინაარსის დეკაბრეტი; ყველა ეს ზმა ფოთვალოდ, არეულ-დარეულად, გაბეკვადებულად ვიცელ[illegible]ა ხალხში, რომელიც ფაინტერესებულია და ჰაუს იცოდეს ნამდვილი და უტაუფარი ამბავი. ადამიანს იცის, სად არის მართალი და სად ტყეენი; ადამიანს იცის, სად ეწყვეს თავგიბის ცნობა და სად ეკიდო პირთა მიერ, იქნება განგეგ

მახვილზე ფრანგის ერს ეკიდა ძმიმე ხელი, მიგიმაც ეგრე ლაპობდა იგი ეგზომ ხნგმოხილი.

ავიღოთ ჰომერი ან რუსთველი.

„დიდი საკითხია" ამბობდა ერთი გერმანელი მეცნიერი, „საბერძნეთმა შეეძნა ჰომერი თუ ჰომერმა საბერძნეთო".

ათასისა და ათი-ათასის ნაგრძნობს, ნაფიქრსა და ნაფერს თუ რი გორ ფიერის ერთი პიროვნება, ეს ისე რთული ამოცანაა, როგორც პრობლემა გენიალობისა. ყოველ შეთხვევაში დამოკ[illegible]ებულ რასსასა და ის ბრეშმოს შორის ისეთია, როგორც პირადიდის მშვენიერების უმიდოეს სამეუნიდ ქვასა და პირამიდა კედლების ლოდებს შორის. პირველის სიმაღლე უკანასკნელთ ემყარება უკანასკნელი პირველს უმაგრეს ფეხ[illegible]. მხოლოდ სიპარბე შეაჭნის სიდიადეს. ეს ის სიპარბეა, რომელიც „ფერსტანი ფრანგის ერს ჰუგოსათვის, გერმანელს —კანტისთვის და ქართველ ერს რუსთველისთვის.

ისეთსავე სიპარბეს ენერგიისას და შეძლებისას უანდერძებს ხოლმე კეთილშობილი ჯიბის არაბული ცხენი ან ნოიფუნდლენდერის თავ-ს გენერალს.

ბეგრს სასაცილოდ მოეჩვენება ასეთი ანალოგია, მაგრამ რთულს და ვრცელ ბუნების კანონებში ყოველი კათეგორიის მოვლენა ჩაეტევა, შეიძლებოდეს ეს ერთ ეროვნულ ბუნებაში ერთ ეროვნულ ბუნებაში ერთ ეროვნულ ბუნებაში

ᲒᲐᲗᲝᲛᲘᲡ ᲣᲙᲐᲜᲐᲡᲙᲜᲔᲚᲘ ᲓᲦᲔᲔᲑᲘ.

ბათომის შესახებ ერთი მეორეს მოწონაადმდეგი აზრები ვრცელდება. მთელი ქართველი ერი ამ ყალბ ცნობებმა შეიძლება დადუპვის გზაზედაც მიიყვანოს. ახლანდელი მომენტი იმდენად რთულია ქართველი ერისთვის, რომ ერთი დაფფიქრებელი და აჩქარებული ნაბიჯი მოსპობს მას. გასაკვირია ერთი რამ: სადაა მთავრობა, მთავრსარდალი ზუბალი, რომელნიც უტყუარ ცნობებს უნდა აწვდდეს ხელისუფლებულ და დაბნეულ ხალხს. შეიძლება ბათომთან კავშირი გაწყვეტილი იყოს, მაგრამ მთავრობას შეუძლია კატეგორიულად განაცხადოს: არ დადუჭიროს არავითარ ცნობას გაზეთებისას სიყალბეზე აგებულს, თუ მთავრობის მიერ დადასტურებული არ იქმნება. წინააღმდეგ შემთხვევაში თვით მთავრობისთვის ტრაგიკული დრო დადგება. მთავრობას სიფრთხილე მის გაფლენას და პატივისცემას ძალს უფრობს.

ვინაიდან ყველა გაზეთებში გამოუკლებლივ, ყალბსა და პროფოკაციულ ცნობებს აქვეყნებენ—იძულებული ვარ ჩემს პასუხისმგებლობით ბათომის მდგომარეობის შესახებ ხალხს უტყუარი ცნობები მივაწოდო.

რუსეთის რეგოლიუციამ და განსაკუთრებით ბოლშევიკების განცხადებამ „შინასაკენ მიწუნს არიგებენო“ ფრონტი სავსებით დაცალიერა. ბათომს სარეკვლიუციო ორგანიზაციების დაფუძნებაი შრომით დაბრუნებულ-ებ გამეცებელი ჯარის მიერ ბათომი დაიპყრეს. ფრონტის დაცლამ ოსმალეთის ჯარის ჩვენსკენ (ბათომისკენ) სვლა გამოიწვია. ბრესტის ხელშეკრულებამ დიდი სპეციალ ბასა და ადფრთოვნებენი და უფრო გამეფულად გამოიშუროენ. ეს ემცნო აჯარის ბეგებს თვის პირადობის ბანდიდანის სუფეთესო დრო დადგა. ისარგებლეს კიდეც. მათ ხელი შეუწყო ოსმალეთის ჯარის სისუსტემ. ოსმალეთის ჯარი რომ აჯარის დახმარება არა, ისე ადვილად ვერ გამეფდ-ებოდა ბათომზე ირიშის მოტანას.

აჯარი ფეიზიკურ ძალას ყარდა დაწერილებითი ცნობების მიწვევი (ბათრიალიანა ჩვენი ძმები, არაფერი ჭეშმარიტი ამ ოსმალეთი და ყოველივე ჩვენი [illegible] ბრძოლა იცოდნენ) ეხმაურებოდა.

ბათომ გამოსცა „ჩიტნიკების“ [illegible] ბორჩხაში ლაზარელი ამბავი [illegible]. ორთვინიდან ნაბეჭდ-ული ალეარეული ხალხი გაძარცვეს, [illegible]. ქართველ ქრისტიან მასწავლებელს ა. ოლოლორაის ცოლშვილი ულალნი დაუხვრეს.

„ჩიტნიკების“ გამოსვლას ბათომის სარეკვლიუციო ორგანიზაციებმა აჯარ-ს ულალნი და ბორჩხაში მათ საწინააღმდეგო რაზმის გაგზავნეთ უპასუხეს.

„ჩიტნიკები“ ბორჩხიდან განიდევნა. [illegible] ოსმალი ჯარმა ბევრ ადგილ-ებ. ამ ცნობებმა ბათომის ბევრ [illegible] გადასწყვიტა. ოფიცა ზეკი ზელეს (Черно-морская батарея) და სტეპანოფის ბატარეებს ბანგრძელი ბრძოლა შეეძლო, მაგრამ ამ ან ჰყავდა [illegible] ბრძოლი [illegible] ჯარი, [illegible] ბატარეებს ბრძოლა [illegible] ბრძოლა [illegible] ჯარი (ოთომანის ჯარი) [illegible] ქართველი ერის ბედი ბათომი დადგა—უმსხვერპლოდ. ამბა იკითხეთ რამდენი მკვდარი, რამდენი დაჭრილი. ქალაქიდან ბამოსვლის დროს ბატარეებს სახელოზე ბეჭდმი „ჯარისკაცები ბაეცალებ-ოთ. [illegible] ბევრ მეტი დაეჭრა ვიდრე ბრძოლის ველზე.

ამ რიგად ბათომის შენარჩუნება საეჭვოთ შეიქნა.

ტრაგიკული იყო ქართველის მდგომარეობა ბათომის დაკარგვის დროს. [illegible] ბევრ ადგილებში ბოლ და შეჩენის საშუალებაც არა გაქვს. გრძნობ ბაკლ-ებ [illegible] ბრძოლ-ებ [illegible] ბევრ [illegible] ჯარი [illegible] ბევრ [illegible] ბევრ [illegible] ბევრ